

RENAIXEMENT

PERIODIC ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

Any I.

Dels treballs publicats, ne son únicament responsables els seus autors.
No's retornen els originals.

* SURT ELS DISSAPTES *

Barcelona, 19 de Novembre de 1910

Redacció y Administració

== Plassa del Teatre, 6, 1.er

Núm. 2.

Nostra tasca

Si molta es la feina feta, més es la feina a fer, y aquests som nosaltres, els estridents, els que sentim dintre nostres venes el bronzir de la sang plena de juvenesa, els destinats a ferla, si no volém que siguin estèrils nostres petjades damunt la terra. Avui de fet podem dir ben alt que la joventut catalanista no existeix o al menys com aital no actua; algú que altre esforç individual s'encarrega de tant en tant en feros adonar de sa existencia, després... silenci, y com aquell general rus, podrien dir: «la pau regna a Varsovia», com si no tinguessim una finalitat y un deure imperatiu que, malgrat nosaltres mateixos, hem de complir, si no volém la desaparició completa de Catalunya com a Nacionalitat.

Disgregats y esmaperduts divaguem entretenintnos en coses fútils o actuem negativament, entrebancant les més de les voltes el camí d'aquells que, malgrat sos anys, son joves de cor y plens de confiança en si mateixos, omplen la tasca que per negligència posém a recó.

Quan un sent en llavis de gent jove la paraula *desengany*, a la ment acut la següent pregunta: ¿de qué? Y l'única resposta que's troba es: de si mateixos. Quan, girant els ulls enrera, un troba'l recort inesborrable que en el camí de nostres reivindicacions deixaren els joves d'ahir, les galtes s'enrogeixen y fins s'agafa la temensa de que si nostres avant-passats per un moment tornessin, ens escupirien al rostre per indignes de portar sos noms.

Ells, quan plens de juvenesa arribaren a la plenitud de sa vida, s'adonaren que tenien una Patria, y a reivindicarla, a desvetllar el poble, en mala hora adormit, dedicaren les seves energies, y formaren aquell estol que desenterraren la polsosa lira dels antics trobadors, seguiren terres y terres, recon y més recon, monts y valls, escamparen la bona nova de que Catalunya no havia mort, que encara existia, y als catalans, sos germans de Patria,

cantaren les seves glories y els seus dols, crearen aquella institució gloriosa que porta per lema Fè, Patria y Amor.

D'històrics qualificats foren, més la llevar plantada fructificà. Altres joves engroixiren aquell estol y altres temps s'encarregaren de transformar l'ambient que respiravem, adaptantlo a les diverses modalitats de la vida moderna. L'estol cresqué, y arribat fou el moment de transformar en programa, concretant les aspiracions de nostra terra, lo qu'en l'ànima de tots batejava: Llibertat. D'aquells, nasqué l'honorable —pesi a qui pesi,— Unió Catalanista, puig encara avui quan algú vol fer acte de fé catalanista, no pot menys que acudir a ella. Mes aquelles generacions s'acaben; els joves que ab entusiasme ab ells treballaven, veuen avui invadir sa testa per la neu y tambe veuen com a son entorn s'exten la solitud aplanadora d'energies que suicidi fora deixar-se morir.

Avui mes que mai, companys, devem redresarnos, posant al servei de Catalunya, nostres forces y nostre valer sigui poc o molt —aixó no tenim pas de discutirho;— aixoplugantnos sola els plecs de la bandera de l'entitat capdal del catalanisme, bandera santa, bandera plena d'amor, ofrena de nostres mares, de nostres germanes y de nostres aimades, ofrena d'aquells que, mes virils que nosaltres, ab entusiasme, fets els ulls en Catalunya, generoses ens donaren una barrada ensenya a fi de que'ns acapdillés en la lluita pera la llibertat de la terra y nosaltres, sorts de conveniencia, no sentirem sa veu y fins ferem mofa de son esperit patriòtic. Si amor sentim per Catalunya, aquesta es nostra tasca; ajudem de cor a n'aquells que anys y anys damunt de ses espatlles porten la feixuga carga, d'aquells que guarden l'arca santa de l'intransigencia, vetllant la pira ahont flameja el foc sagrat de nostra Patria, que gros o petit, fins avui ni tempestes ni riudes han apagat; quan altres, molt mes grossos, al menys en flama,

han desaparegut, no quedant ni tan sols rastre de sa existencia. Formem ab ells l'exèrcit salvador de Catalunya, exèrcit que ab braó deu emprendre la reconquesta espiritual de la Patria, posant en nostra campanya la serior dels vells y l'estridencia dels joves; y, avant, avant sempre, que quan tots els catalans sian concients de si mateixos, allavors avançarem tots, com un sol home, demanarem altra volta lo que'ns pertany.

Francisco X Casas Briz

Que y qui som

Crec que en el primer nombre de **Renaixement**, tothom hi haurà vist el criteri frane y netament catalanista que l'inspira.

Ab tot y que ja som gent prou coneguda, si no de nom pels fets, crec del cas exposar aquí que nosaltres, els que portem el timó d'aquesta redacció, ajudats per nous y valiosos elements joves, no som pas d'aquells que per cuestió de medis, avui se giren per un costat y demà per l'altre, com un parell de campanes que ho fan segons el vent que les empeny.

No; nosaltres, som d'aquells que'n la memorable manifestació de les *barretines* de l'any 97, ab motiu de la suspensió de l'anyorada *Renaixensa* y *Lo Regionalista*, lluhint l'emblema que caracterisa la gent de la nostra terra, anavem repartint per passetjos, places y carrers, aquell tan encertat manifest que la honorable *Unió Catalanista* publicà, encapsalat ab aquestes paraules: **LO QUE VOLEM**, y aquí s'estenia ab un abstracte de les famoses Bases de Manresa.

Nosaltres, som d'aquells que'n els primers concerts, tant intims com públics que donaven l'*Orfeo Català* y *Catalunya Nova*, avui les dos primeres societats corals, hi anavam ab tot l'entusiasme, per enaltir aquella obra naixent tant artística com patriòtica; y que ab els nostres fervorosos aplaudiments, ajudarem a que'l poble tot en pés,

al sentir les primeres notes d'*Els Segadors*, se posés a peu dret com un sol home; conseguint que's consagrés aquest Himne, com a Himne Nacional de Catalunya.

També som d'aquells que ja, de molt joves hem assistit a la gloriosa festa dels *Jocs Florals*, pera assadollarnos de l'esprit patriòtic que porta en son si, la celebració del acte.

Entre nosaltres, també n'hi ha, d'aquella colla de joves que al peu de l'estatua d'en Casanovas, a l'any 901, foren agafats y empresonats, per haber rendit homenatge al excels patrici, en la memorable data del 11 de Setembre.

Som d'aquells que sens mirar sacrifici de cap mena, anavem a fer nombre en tots els aplecs que organisaba l'*Unió Catalanista*, dintre y fora de Barcelona; quin temps y actes anyorém ab tota l'ànima.

Y també som d'aquells que sempre hem mirat la política madrilenya ab repugnancia; perquè hem tingut y tenim la convicció que del centre, no'n podem esperar més, que desenganys y vergassades. Per lo que no'ns hem entusiasmats mai, ab els èxits electorals obtinguts pels nostres afins, pera creure que son malaguanyats el temps y'ls diners que s'hi esmersen.

Y per fi, som, y aixó podem demostrarho com tot lo demás, d'aquells que'n la celebració del malaguanyat *Homenatge de Solidaritat Catalana*, ab tot y assistirhi, prevejerem el seu fracàs, perquè estavem convenguuts de que la major part dels diferents elements que l'integraven, no estaven possehits de lo mes essencial pera'l seu sosteniment. No eren prou catalans.

Aquets som nosaltres y aquesta es la nostra fulla de serveis dintre'l Catalanisme, encara que feta a grans gambades.

Joaquim Delclòs y Dols

COSES DE CASA

A propòsit d'una conferència de municipalisme

De les moltíssimes questions que afecten als pobles tant en l'ordre polític com en el social, n'hi han molt poques, gairebé son contades, les que igualin en intensitat é interès a la qüestió municipal o municipalisme.

N'hi hauria prou pera demostrarho ab dir que'l municipi es una entitat naturalíssima, la primera de les perfectes y per consegüent, es el germen, l'embrió, la base més forta de tota regeneració y de tot avens en les nacions y en els Estats.

Allà ahont no hi hagi el municipi potent de vida, no hi poden arrelar tampoc les formes sociològiques y polítiques del novell progrés; ahont el municipi sigui una cosa raquítica y pobre, sense recursos y sense una amplia base d'acció, en la qual pugui desenrotllar convenientment les seves iniciatives peculiars en totes les esferes del ordre humà, poden tenir per segur que idènticament l'Estat serà una cosa malaltissa y moribonda.

En l'Estat espanyol, el municipi no existeix y casi ningú s'ha preocupat en lo tocant al poder legislatiu, de que existís. El municipi espanyol es tan artificiós y estantís que qualsevol governador el fa desaparèixer; l'Ajuntament, sagrada representació dels seus interessos, es una emanació del centre y l'arcalde un criat del ministeri de la Governació.

Aixís no hi ha vida possible y tota organització, sigui la que vulga, naix morta, perque li manca el sustentacle més formidable: el municipi.

Y cal dirho; nosaltres mateixos, aquí, a Catalunya, hem parlat molt de la Nació, de l'Estat y fins de confederacions universals, pro may hem fitat la vista an aquet graó immensament productiu que en els nostres temps, empés pel centralisme, se'n ve corrent avall com una cosa enutjosa. Com no hem guaitat els poblets y les viles en la seva vida de natural comunitat, aquets han restats cosos erms perque tampoc han tingut la gosadia de mirarse ells mateixos.

Ha passat lo de sempre: el petit vilatge, el camp y la montanya, la ruralitat—jo'm dirigeixo an aquesta en el sentit més extens y genuí de la paraula—han mirat

mes endavant de lo que calia, no s'han estimat ells mateixos y han perdut tota esperança.

Per aixó fan pena els pobles y les viles; per aixó jo m'he atrevit a preguntarme si están capacitats per l'autonomia municipal que anhelém. Y sense ells, qué farem?

No mes fa falta una cosa pera crear el poble: el municipi. No hem pas de promoure estudis seriosos y profonds; aquets son necessaris, pro es forsós reconèixer que avans es precis una altra condició; la d'estimar-lo fortament com s'estima lo que's de la propia substancia.

Ab aquesta base d'un gran amor al poble nadiu—que potser no sigui científica, pro per lo sencilla es oblidada—es possible un regenerament vritat, que acabi ab les lluites de *banderia* dels pobles sense idealitat, y posi en estat de creixensa a les celules essencials y primeres de tota organització política.

F. de la Guilleria

Clar y catalá

Soc dels que creuen que l'«Unió Catalanista» deu sortir de l'estat d'ostracisme en que's trova, car la seva inacció acabarà per momificar-la.

Cal sortir a orejarse, cal demanar per ella'l lloc que li correspon en tot lo que'l Nacionalisme's refereixi; del contrari, morirà com la «Lliga de Catalunya», quina existencia molts—y aixó es dolorós dirho—ignoren.

Es precis dignificar-la, es precis que sa veu sigui escoltada y tinguda per lo que deu valdre, perque ella ha sigut el bressol de tots els catalanistes, mal que pesi a n'alguns.

Una colla d'oportunistes, tal vegada de bona fé, més per aixó errats, posá un nou a un nou penó, y's llenzá a fer sort per aqueixos mons, pactant conxorxes ab aquella gent dels qui m'han ensenyat la majoria que no tenen paraula dolenta, com tampoc acció bona, en els etzars de la seva vida pública s'han deixat acaronar com fa la dona que ha nascut per esserho de tothom, en el llibre dels seus amors els galans Silvela, Polavieja, Paraíso, Salmerón y altres, sols hi deixaren escrit «No seáis tan catalanistas»; ells segueixen la folla carrera, deixantse acariciar avui per en Maura, pollo que's té'l cor guanyat; enhorabona, ja son prou grans, y, per tant, prou saberuts y lliures de les seves accions, que s'arrosseguin si volen fins a llepar les sabates que després els hi plantaran a la part més carnosa del cos; més ens havem d'entendre, no vos digueu catalanistes, no hi teniu dret; jo, el més modest dels que ho som de cor y ánima, «vos acuso» de falsificadors, vos ho dic en nom de la dignitat y el decoro; de quelcóm que está per damunt de les lleis escrites, massa sovint l'afaneu aquest nom y no hi teniu dret, car a l'apartarvos del catalanisme, vostra acció vos en priva de seguir anomenantvos com a tals, aixó es un frau.

Per gallejar també, é incubat vostre, ha nascut aquest «gastament» a qui vosaltres anomenau «Puf», que cercant les desferres

dels vells partits històrics ha embastat una cosa incolora ab raó social massa llarga, sense cap ni centener, ahont tots se creuen savis y s'ensabonen a dojo, sense unirlos cap amor ni respecte, els que també quan els convé's diuen catalanistes.

Quousque tandem? Maleïda mil vegades la política que'ns ha portat a n'aquest desballestament, destruint la bella germanor catalana. «Com deuen riure allà dalt!» Es clar, ens han dividit y aixís creuen que'ns vencerán, més no, es precis catalanisarlos a dretes y esquerrans, y si no ho volen, que deixin d'una vegada d'usar noms a que no tenen dret y nosaltres sabrem qui y quants som.

Sí, l'«Unió Catalanista» deu sortir de son ostracisme.

Se fa més que mai necessaria una Assamblea, ahont hi siguem tots, tots els catalanistes de totes les encontres de Catalunya que vinguin de fora ab sos aires sanitosos, a veure que s'ha de fer, qui més hi sàpiga que més hi digui, que hi vinguin la dreta y l'esquerra a fer feina catalana, no a barallarse, que aixó ja ho fan tots els dies.

Si reunits ab la germanor d'abans (de abans de sa amistat ab el general Polavieja) creiem que l'«Unió Catalanista» es un destorb, anulem-la, però d'un cop; no la deixem morir d'inacció, no la deixem momificar.

J. Grant y Sala

ESGUARDS

Fa som a la brega, ja voleia Renaixement penjat als kioscos de periódics, ja haurém sigut judicat per part d'aquest jutge incògnit, desagradit y exigent, indiferent ó apassionat que's tothom y es ningú.

Haurém defraudat les esperances de tots els que cercaven en nostres planes, espatecs de groixudes estridencies, y no haurém pas afalagat a n'aquells que sempre aconsellen tolerancias suïdes que son atrofiadores dels ideals.

No'ns agraden els extrems, car sols son bons per excitar a cervells incults, que ab manca de propi criteri, cerquen en lo d'altri les idees ja fetes, ó l'estimulen que's esperoni llurs creencias, sovintment febles.

Nosaltres convensuts que molta gent que's diu catalanista no sab un borrall d'història de Catalunya, y veiem que molts prohoms soi dissants catalanistes, diuen al inolvidable Dr. Robert precursor del catalanisme, entenem que tenim forso-sament de recomensar la tasca puig que com mes sembla que siguem, resulta que som menos.

Jo considero digna com sempre a l'«Unió Catalanista» admiro l'arrelada fe y perseverancia de sos apostols y sa voluntat de ferro, sas virtuts mai duptoses, m'encoratgen y per aixó no'm aparto de son reclós, car pocs ó molts havem de sostenir el catiu de puresa de la venerable entitat, compendi de la més altruista de les solidaritats, la mare y mestre de catalanisme de tants desagradits que passejjan llur xistera per terres llunyanes ó se senten cofois y engallats lluint quincalles ab que's han premiat la flexibilitat d'espínada.

Doctrinalment tots els desviats del genut catalanisme, son traïdors a n'ell, car son apostolat es pas finit, de considerarse tot just comensat. Dins del catalanisme hi ha de cabre tothom, al crear banderies es anar contra'l catalanisme.

Quant jo ab pel moixí al llavi me vaig ter catalaniste un bon amic qu'm va ungir de catalanitat, me va dir, guarda per mes endavant tes idees propies per lo que afecta a religió y constitució política, perque dintre del catalanisme sense ofegar aqueixos els teus sentiments, deus, lluitar sols y unicament per Catalunya, fulleja la seva història. Ho vaig fer, y vaig notar que anava assadollantme una sensació deleitosa de goig y frisansas. Jo devia tenir en lo fons de mon cor

un amor gran per ma patria, jo l'havia sentida desde ma infantesa, que'l entrar al colé me parlaren una llengua que jo no entenía, y com l'au-cell engabiad cercava la sortida, per fruir de llibertat y esbarjo y per parlar aquella ma unica llengua que aleshores coneixia, quan home portat per etzar allà d'enllà de ls mars, l'he anyorada, per aixó l'estimo tant, per aixó encare hi soc, per aixó sempre he obeit al bon amic y quietis tinc ben guardats, no pas oblidats mos sentiments polítics, religiosos, sempre satisfet perque he vist com pensant mon sacrifici al veure a altres que com jo guardaven els seus, no pas de mon gust, mes coincidint ab que Catalunya deu esser autonoma, nostra encaixada es forta franca y lleal.

OPTIM

Per qué tenim d'esser catalanistes?

Avans y per damunt de tot per dignitat, per que tenim desde ja fa segles una qüestió de dret en litigi.

Catalunya entrá a formar part de l'Estat Espanyol ab la expressa condició de que sempre li serien respectats els seus drets y llibertats.

Aquesta promesa fou desseguida incomplerta, originant moltes protestes y sacrificis als nostres avant passats.

Desde'l célebre compromís de Casp, fins al 1714, l'història ens dona a coneixer els principals aconeximents que'ns demostren la raó que tingueren els catalans de aquelles epoques pera arribar fins al sacrifici de llurs vides en pro dels llurs privilegis y llibertats que ignominiosament se'ls hi anaven arrebaissant, sense fer cas de llurs protestes, qui tenia'l deber d'atendreles.

Aviat farà dos segles d'aquell trascendental fet, d'aquell acte d'heroisme que si-gué l'admiració del mon enter y fins del mateix enemics.

Doncs be, aquets 196 anys sols han servit pera acabar de fer desaparèixer lo poc que restá dels drets que gaudien els nostres besavis y portarnos al actual estat de centralisme que tot ho domina y malmet, creant estats de violència que sols serveixen per anarnos dessangrant y arruinar a la nostra estimada Catalunya.

Tots els catalans que no siguin masells d'ànima, calsevulga que sien sos ideals polítics, socials ó religiosos, han d'esser catalanistes, han de formar en els rengles dels que tenen de reivindicar alló que en lloc de respectarsens ens fou arrebaissant, valguentse de l'imposició de la forsa.

Cal que'ns recordem molt de que som catalans y que com a bons fills de Catalunya, tenim l'ineludible deber de treballar pera son engrandiment y ben estar.

Per aixó sol, ja tenim d'esser catalanistes.

Y tenim d'esserho ademés, per que Catalunya pera poder dessentrotllar sas energies necessita a lo menys una complerta autonomia, aixís en lo polític com en lo administratiu.

Mentres no tinguem aquesta llibertat ens será impossible donar la protecció deguda a les ciències, arts, industries, etc. car es inutil cercar l'ajuda moral y material dels governants, puig aquestos procedeixen d'altres nacionalitats que no senten la necessitat de viure la mateixa vida nostra, aquesta vida de lluita constant, de desitj d'arribar al nivell de superioritat dels pobles més perfeccionats y avensats.

Hem d'esser molt catalanistes, pera pro-

curar que'ls capitalistes catalans estimin un xic més a la Patria y ab sos cabals evitin que'ls capitals estrangers acaparin totes les grans empreses, emportantse a llurs païssos els fruits de nostres suors, constituintse en constants sangoneres que a passos aegantats van dessangrant a Catalunya.

Cal ferne molt de catalanisme, doncs es precis que tinguem en compte, que si el centralisme es pera la Patria el drac que vol apoderarsen pera destrossarla y privarnos de les nostres llibertats, els capitals estrangers de les grans empreses, son el cuc que paulatinament va xuclant la sanc del cos fins a deixar-lo sense la virilitat necessaria, pera l'absolut funcionament dels seus organismes.

Siguemne tots de catalanistes, pensem que per damunt de les conveniencies del partit y les miseries dels homens, hi ha un enemic comú a qui combatre, y que sols agrupantnos tots els que de veritat estimem a Catalunya arribarem a foragitarlo de la nostra terra.

Quan aixó haguem lograt, allavors que cada hù aixequi sa bandera, que la Patria estarà lliurada de sos enemics.

Mentres no sigui aixís, pensem sols en Catalunya, pensem sols que tenim d'esser molt, però molt catalanistes.

P. M.

ENGLANTINES

En aquesta secció hi publicarem poesies patriòtiques inédites y a manca d'aquestes les ja insertades que creguem millors.

—Alseu vostres banderes!—
Cridava'l rei Martí,
y ab aquell crit d'engunia
la patria s'esmortí.
Pel tornaveu dels sigles
ressona'l crit sens fi:
—Alseu vostres banderes!—
encara'ns torna a di.

—Alseu vostres banderes!—
Van fent els Jocs Florals.
Ja s'hi es posada
teixintne'ls quatre pals;
les dones ja la broden,
la engrapen els mes alts,
y amunt va la bandera
dels nostres ideals.

Demunt les quatre barres
hi ha'l nostre campió,
el cavaller Sant Jordi
matant el vell dragó.
Pels fills de Catalunya
ben clara es la llissó;
contra dragons y aranyes
Sant Jordi ens es patró.

Bandera de la Patria,
desplega ton satí,
que tots a la teva ombra
tos fills hi hem de seguir.
Units, les ponentades
no'ns farán pas desdít,
per tu tots volem viure,
per tu volem morir.

Francesc Matheu

(De Joventut 4 de Juny 1903.)

EPILECS

I

No cal confondre. No son crítica, ni estudi, ni examen; son solsament comentari lleugeríssim de fets succeïts, d'accions viscudes. A cada gest—el petit gest actual de les nostres petites lluites—el curiosíssim registre acompanyat de la corresponent nota clasificadora.

Naturalment que tot hem de veureho a través del cristall de nostre irreducible catalanisme y en tot hi hem de cercar la relació que ab ell ha tingut el succeït que registrarem, emperó, no temis pas, amic llegidor, el trovar en aquest apartat estridents notes de lluita ó trascendentals reflexions qu'afegeixen una arruga mes en ton front d'home lluitador; es en altres llocs mes oportuns y es per altres plomes mes ben afinades que serán donats els tocs de clari; jo cortesment, arbitrariament a voltes, posaré un humilíssim punt en les viscudes relacions que catalans de tota mena realisin. Sols un llas desitjo conservar entre tu y jo, benvolgut amic la comunitat de ferm amor a Catalunya.

II

S'ha inaugurat el monument al doctor Robert. L'obra es duta a terme. Po-semhi un epiléc.

Si els creadors de l'obra artística han volgut petrificar y per lo tant perpetuar l'inquieta tristesa de la Catalunya irredempta, cal confessar que ho han lograt en absolut. Cada element qu'enriqueix la grossa massa, examinat per separat, sens dubte, una obra d'art verament hermosa; reunits els components, aplanan l'ànim mes optimista. Diries que'ls artistes qu'han infantat l'obra tenen la consciencia trista ó per concepció equivocada de la vida ó per equivocada percepció de nostre moviment.

Artisticament no s'en despren una afirmació correcte; es mes aviat el producte d'una esfumada visió de discutible estètica; Catalanament, en el sentit que nosaltres debém donar a n'aquest mot, tampoc es simbol encoratjador, sino nota de dubtosa victoria.

Sota la feixuga volta grisa no s'hi inspirará cap «Marsellesa» patriòtica; sols les roentes notes del «Plany» lliscarán armónicament pels arrodonits caires amanyagant la testa d'iluminat del patrici que remata'l bloc. Quan el sol besa les feixugues pedres, els hi dona taca sinistra, es l'invernal pluja que magnifica les arbitraries linies de l'ampla soculada.

Poc creuen ab la Catalunya jove, els qui han bastit l'obra, la seva ànima melancónica no sent pas el batec dels

nobles entusiasmes, la seva inactualitat es pacient y ordenada, no tenen devoció cega en la Renaixensa de l'Inmortal Unica, el seu crit de protesta es feble y porne; acceptaren l'obligació d'aixecar un monument y fredament l'han complerta. Pera ells els estridents crits de la triomfal joia son lluny encare. La joventut que pareix obres semblants, es joventut vella y la seva inspiració es inquieta de por y trista com la patria esclava!

Ferrán de Girandier

ENS CRIDEN, NO FEM EL SORD

¡Catalans! Nostra mare Patria'ns crida altra volta pera que recordém que som fills, que tenim una mare qui per culpa nostra y de nostres enveges se veu abandonada, y aprofitant aquest poc amor a ella, els enemics de casa y de fora pretenen altra volta deshonrarla.

Encare hi som a temps, tots som catalans, tots coneixém la necessitat d'unirnos. Diumenge passat el poble catalá va donar mostra patent de l'esperit de catalanissació y catalanitat, tots estavem aplegats sota'ls sagrats plec de la bandera barrada, tots recordavem an aquell mai prou plorat patrici que en sos temps havia aixecat eixos sagrats plec, ell va treballar per la gran obra, nosaltres tenim obligació y deute de continuarla, aixequém ben altes nostres quatre barres que onegi als quatre vents, ja que acabat l'acte del descobriment els uns tiraren per un cantó y els altres per un altre en lloc d'anar units tots per un mateix carrer. Deixeu vostres vestits rencuniosos a casa, sortiu de nou al carrer y torneu al monument pera fer un acte de desagravi, ja que ell té la vista de fit an aquell llarg y ample carrer, que al marxar vos vegi units, no com diumenge.

¡Catalans! ha arribat l'hora de fer feina, esmolém les fals altra volta y apropempse junts a nostra mare Patria pera defensarla, enlairem nostra bandera, y al butxi que gosi deshonrarla, que mai més torni a la seva llar.

Visca Catalunya!

F. Casanovas

Terrassa, 15 Novembre 1910.

Cal que'ls coneguém

Si, cal que'ls coneguém an els qui han volgut erigirse en directors del moviment catalanista, dividit y escuarterat per obra y conveniencia d'ells mateixos; cal que'ns diguin clarament, palesament, qui son, ahont son y quina es la finalitat que persegueixen. Cal que ho fassin, y no solsament que ho fassin, sino que sia ben aviat, car fa ja massa temps que regna un complert desgavell entre les forces catalanes, y la culpa jo no puc atribuir-la mes que an els que del sentiment catalanista pur n'han fet partits politics, jo no se si ab l'intenció de que després acatessin la seva quefatura.

Y el poble, el bon poble, que no ve-

yent en totes les coses mes que bona fe, está sempre disposat a deixarse enlluernar per la lluisor de lo que's nou, ó quan menys aparenta serho, comensa ja a sentirse les de tota aquesta política queta, que a la fi ha vingut a resultar una copia exacte d'aquella política madrilenya que tantes y tantes voltes havien criticat els mateixos que are ens l'han portat a casa nostra, com una invenció d'última hora, producte dels cervells privilegiats d'uns sers que ab el temps serán monumentables.

Y el poble, el bon poble, ha sentit penetrar fins a les seves venes la fredor glassadora d'un desengany terrible, que si no ha mort d'arrel el seu sentiment de Patria, perquè aquest quan se te ab sinceritat no pot morir mai, s'ha aplanat de tal manera, que avui se fa forsa difícil una actuació directa y permanent vers la consecució de nostres aspiracions de redempció pera Catalunya y els catalans.

Per aixó crec que's fa precis que aquells que's diuen regionalistes, ens diguin fins a punt arriba'l seu regionalisme, y que aquells altres que s'anomenen republicans nacionalistes y federals, ens expliquin concretament, que no ho han fet pas encare, quina es la seva república y que's lo que ells entenen per nacionalisme y per federació.

Y si ells no ho fan, allavors serem nosaltres, els joves que hem seguit les progressives orientacions de la benemèrita Unió, els que dirém lo que hem pogut entreveure de ses boiroses declaracions, y consti que si aquest cas arriba, no crec pas que'n surtin gaire ben parats ni els uns ni els altres.

J. Parellada Alserias

Garbellant

Els pràctics. — La Comissió organidora del monument al Dr. Robert, a fi de no ferir les orelles de certs senyors, quins havien ofert (segons diuen) sa assistencia a l'acte, devia significar a alguns dels Orfeons que hi assistiren s'abstinguessin d'entonar nostre himne «Els Segadors», puig no podém creure que sense aquesta advertencia l'Orfeo Catala deixés de cantarlos, y a fé que es ben bé de dordre, puig ja passa de mida que, degut a prédiques cent mil voltes maleides, no sentim de llarg temps aquelles estrofes que un dia tingueren el dó de fer aixecar tants cors y espurnejar de goig els ulls de multituds entusiastes de nostre ideal.

¡Oh la santa prudencia! ¡No malbaratém la fama de bons minyons que d'un quan temps a n'aquesta part us han donat!

¡Joventut, com t'has tornada! Més no'ns afeblim ab imprecacions y ab remembrances de jorns que ja foren. Sembla que vol tornar a renaixer l'esperit ¡no mort! esmor-

tuit no més de nostre jovent y fem vots perquè aixís sia.

Fem que no's repeteixi mes lo succeït el passat diumenge a la Plassa de l'Universitat, ahont en una festa a la que devia presidirhi tan sols l'esperit verament catalanesc, no s'escoltà ni un bri en boca de nostres cantaires, ni un mot de Patria, y si sols cants que en una festa agrícola ó escolar bé hi esqueyen.

Recomaném ab interés als nostres llegidors y amics, que's fixin ab la caricatura que va a la primera plana del *Papitu* de aquesta setmana,

Representa en Vinaixa, fent seguir com criats als dos representants de les minories cap a Valencia. Es una expressió fidelíssima de la realitat municipal barcelonina.

El Poble Català, al ressenyar l'acte inaugural del monument al Dr. Robert, posava un lleugeríssim comentari a l'ausència de la «Unió Catalanista» en aital acte.

En cambi *La Veu*, sense necessitat de comentari, va suprimir en l'informació totes les entitats y representacions de l'U. F. N. R. que hi varen assistir.

Aquestes son les inequívokes mostres de germanor per la causa de Catalunya.

A l'últim ja's va arreglar lo de l'anada a Valencia.

En Vinaixa, que té la mà trencada ab els negocis, ho va arreglar, segons sembla, prometenent que si les minories anaven a Valencia, l'Ajuntament en incorporació assistiria a l'acte de l'inauguració del monument al Dr. Robert.

Les minories convingueren ab aquest pacte y anaren a fer de lacaios den Vinaixa a Valencia, cosa que tant els hi repugnava, però cap lerrouxista va compareixer a la Plassa de l'Universitat diumenge, ab lo qual s'evidencià que ni's gitanos saben pendre tan bé'l pel com els regidors de la majoria.

Nostre flamant Batlle, segons diuen, ens resulta més demòcrata de lo que'ns mereixém.

Abans de saberse oficialment l' seu nomenament, d'haver pres possessió y de

haverse confirmat la nova, ja's reb desde allà dalt un *ukase* ordenant al Secretari que vagi a Madrid pera ajudar-lo a ferli els B. L. M.

Heusaquí un Batlle de R. O. que abans de serho ja deixa ordes a lo Rei absolut.

Si aixó no es *democràcia*, que vingui en Canalejas y lo vea.

A nosaltres, que tenim com a fi primordial l'unió de tots els catalans, al sentir declaracions tant negatives com les que's feren darrerament en el C. N. R. per boca del seu president, no podém menys que dir que aquest bon senyor no està a l'altura pera portar el timó del vaixell que dirigeix, y que si segueix ab les seves rebequeries, y aquestes son obeides pels seus companys, hi haurà naufragi irremissiblement en aquella entitat que al fundarse fou una esperança pera la causa de Catalunya.

Segons diu en Canalejas, dintre pocs dies tindrem aprovat el projecte del servei militar obligatori. Es veritat que es més just que'l que tenim ara, però es de doldre que ab tanta democràcia y lliberalisme ningú més que un Bisbe, el de Jaca, hagi defensat el servei voluntari com a més equitatiu que en realitat es.

Els diputats y senadors catalanistes podrien apoiarlo ó recordar al govern aquest sistema, però potser no ho fassin pera no donar la raó a les *antiquades* Bases de Manresa.

NOVES

El dia va presentarse cobert de núvols que's mantenien per l'espai caient de tan en tan quiscum ruixim.

Mes malgrat la temperatura tardoral, en les cases alegroies dels ciutadans, s'hi endevinava quelcom enigmàtic que'ns feya recordar a l'hermosa primavera. Els cors batgaven de goig al impuls del sentiment!

Era dia de festa; mes no de festa pasatgera, sino una festa major, una festa que'ns quedarà gravada ab lletres d'or, al dietari de la vida.

La glorificació del apostol de Catalunya,

l'home símbol, el pensament català; el doctor Robert.

Donava goig veure com tots els catalans, s'aplegaven entorn del monument pera rendir tribut d'admiració al mestre eminent que un dia trencant els obstacles que li barraven el pas, feu escoltar sa veu enérgica y contundent al congrés espanyol, en defensa de les sagrades reivindicacions catalanes.

Ell ens trassa la ruta de la nostra actualió. Perqué no havém de seguir les petjades del mestre, que tan be'ns conduirien a la consecució immediata dels nostres drets? Perqué havém de deixar el camí que'ns senyala tan acertadament, pera embrancar-nos en el de la dreta y al de l'esquerra, respectivament, que sabém prou be que no porten enlloc?

Catalans! Apleguemnos tots a l'una, deixant de banda les petites enveges que poden haberhi en nostres cors, pera presentarnos enfront l'enemic y dirli: bo y recordant al plorat mestre: Som una rassa noble y potentia que venim a recobrar lo perdut: som els nets d'aquells hèrals que's sacrificaren per la llibertat del seu poble, morint victoriosament envoltats en l'honrada ensenya de les quatre barres. Venim decidits a aixecar triomfalment la bandera caiguda. ¡Pas al jovent!

Ens han retornat la visita, els diaris y periódics següents: *Metralla*, de Barcelona; *Bages Ciutat*, de Manresa; *Diari de Sabadell*, de Sabadell; *Diario de Avisos*, de Manresa; *Gazeta Montanyesa*, de Vich; *Revista de Sabadell*, de Sabadell; *Ciutat*, d'Olot, y *Llibertat* de Tortosa, *El Pueblo* de Sabadell.

Agrahim ensemps, els encoratjadors mots que'ns dedican.

ESBARJO

NOTA

Tant la dreta com l'esquerra prou s'han esgargamellat;

—«Si en Vinaixa va a Valencia, nosaltres no hi anirém pas.

Per demunt de tot, encare, hi posem la dignitat.»—

En Vinaixa, anà a Valencia,

fos per cols ó fos per naps;
acompanyat de la dreta
y ab l'esquerra de costat.
¡Ab quanta rahó, la vella,
no's volia morir mai!

J. de Massanet

ENSENYANSA CATALANA

En aquesta secció donarem compte de les escoles y centres aont l'instrucció es reb en català

Escola de Sta. Eularia

PERA NOYES

Fundadora

Na Francesca Valmanya de Ferrer

a càrrec de distingides professores

Tasques.—Dibuix—Gimnàs suec—Piano
Català, Castellà, Francés y Esperanto

BORIA, 24 Y 26

(entrada Arc de Corominas, núm. 1)

BARCELONA

CORRESPONDENCIA

Daniel Domingo: Moltes mercès. Serviu-vos enviar la vostra adreça.—M. Castanyer: Enterats y... meno.—Roig: Anirà.—S. Vendrell: Lo mateix li diém.—Maceo: Anirán. No trevalleu tant, perxó.—J. Gou: Mercès. Vá, retocat, a la secció de «Garbellant».—J. Plá y Más: N'on parlem d'eleccions.—R. Elías: No vos devén recordar de la llei de Jurisdiccions. ¡No val a badar!.—Josép Najle: No'ns acaba de agradar.

Nota.—Fém avinent a nostres col·laboradors, que'ls treballs que no valgin firmats, y ab la corresponent adreça del autor, no's publicarán.

Imp. Abadal.—Talle's, 18, Barcelona

RENAIXEMENT

Periódic adherit a la Unió Catalanista

Redacció y Administració: Plassa del Teatre, 6, 1.er

Preu de subscripció: 1.50 trimestre

Núm. solt 5 cts.